

De vanligste barnesykdømmene

Hentet fra barnehage.no av Iris Lyngmo

I løpet av barnehagealderen er det mange smittsomme sykdommer som truer. Selv om de fleste sykdommene ansees som ufarlige, er mange av disse svært smittsomme og barnet bør i de fleste tilfellene holdes hjemme fra barnehagen til det er symptomfri.

Vannkopper

Lett nedsatt allmenntilstand med feber og redusert matlyst. Kløende utslett som etter 1-2 dager utvikler seg til 2-3 mm store blemmer med klart innhold. Etter hvert tørker blemmene inn og danner skorper som faller av etter ytterligere 1-2 uker. Blemmene dukker ofte opp i hodet, ansikt, overkropp og den delen av armer og bein som er nærmest kroppen. Noen får mange blemmer, mens andre har få.

Gå i barnehage? *Vannkoppene er mest smittsomme 1-2 dager før og 3-4 dager etter utbrudd av utslettet og barnet skal ikke i barnehagen før alle sårene er skorpebelagt*

Tredagersfeber/fjerde barnesykdom

Meget vanlig, men nokså ukjent sykdom som forekommer hos barn i alderen seks måneder til tre år. Fem til ti dager etter at barnet er smittet får det høy feber i to-tre dager. I disse dagene har barnet bare feber og få andre symptomer. Deretter faller temperaturen samtidig som barnet får utslett.

Gå i barnehage? *Tredagersfeber smitter sannsynligvis via dråper, og det antas at barnet er smittsomt så lenge utslettet varer.*

Den femte barnesykdom

Den femte barnesykdom er en virussykdom som hovedsakelig rammer barn mellom fem og 15 år. Fem til 20 dager etter smitte får barnet utslett i kinnene. Utslettet kan spre seg til kroppen, bein og armer og kan minne om røde hunder. Det kan klø og huden vil føles ubehagelig og varm. Etter en uke forsvinner oftest utslettet. Barn med denne sykdommen føler seg som regel ganske friske. Noen får symptomer som ved en mild influensa med lett feber.

Gå i barnehage? *Barnet trenger ikke holdes hjemme fra barnehage.*

Hånd-, fot- og munnsykdom

Rammer oftest barn fra spedbarnsalder og opp til tiårsalder. Barnet får vondt i halsen, lett feber, og 1 - 5 mm store blemmer på tungen, på innsiden av kinn eller

lepper og på tannkjøttet. Blemmene brister og etterlater seg overflatiske sår. Blemmene/sårene forsvinner i løpet av en til to uker.

Gå i barnehage? Sykdommen er smittsom så lenge det er blemmer eller væskende sår.

Skarlagensfeber

Dette er en halsbetennelse forårsaket av streptokokker som i tillegg fører til et rødt utslett på kroppen med hudavskalling etter ca. 1 uke. Sykdommen starter med sår hals og feber 38-40°C. Allmenntilstanden kan bli påvirket. Etter hvert oppstår ofte oppkast og uvelhet, magesmerter. Øresmerter kan være hovedplagen hos noen. Etter en halv til to dager kommer utslettet som ofte er tydelig med hissig rød farge i ansiktet, men med påfallende blekhet rundt munnen. Utslett finnes også i nakken, på overkroppen, i lyskene og rundt kjønnsorganene.

Typisk er også at tungen forandres til et utseende som beskrives som bringebærtunge. Hudavskalling i håndflater og fotsåler er et typisk tegn og kommer ca. 1 uke etter gjennomgått sykdom.

Gå i barnehage? Er svært smittomt inntil to dager etter behandlingsstart og barnet skal være hjemme til utslettet har bleknet.

Barnemark

Rammer oftest barn over tre år og er svært smittsom. Kan sees i avføringen som små hvite mark. Symptomene på barnemark er kløe i rumpa, spesielt om kvelden og natta. Det finnes reseptfrie legemidler på apoteket for å behandle barnemark og det anbefales at hele familien tar behandlingen samtidig selv om ikke alle er smittet.

Gå i barnehage? Barnet kan gå i barnehagen én dag etter at behandlingen har startet opp.

Brennkopper

Sykdommen er mest alminnelig hos barn selv om den kan forekomme i alle aldre. Den utvikles spesielt i varme og ved fuktighet. Symptomene begynner ofte som en rød flekk med gule skorper som utvikler seg til en pussfylt blære eller et sår. Man har som regel ingen nedsatt allmenntilstand og ingen feber. Vanligvis starter symptomene i ansiktet og da ved nesen, munnvikene og øreflippene.

Gå i barnehage? Brennkopper er spesielt vanlig hos barn med atopisk eksem og er svært smittomt. Brennkoppene må være helt inntørket før barnet kan gå i barnehagen.

Diaré/omgangssyke

Smittes i løpet av 0 til tre dager og kjennetegnes ved at barnet får gjentatt suppetynn avføring og oppkast.

Gå i barnehage? Barnet skal holdes hjemme i 48 timer etter at det er symptomfritt for å forhindre smitte i barnehagen.

Influensa

Barnet får feber, snue, press over bihulene og muskelsmerter.

Gå i barnehage? Smittefaren anses som stor og barnet skal holdes hjemme så lenge det har feber og føler seg utilpass.

Smittsom hjernehinnebetennelse

Hjernehinnebetennelse er infeksjon av hinnene rundt hjernen og ryggmargen. Barnet får høy feber, frostanfall, avtakende bevissthet, tegn til sjokkutvikling (kald, blek, klam hud). Det kan oppstå blødninger i huden (utslett som ikke går bort når man presser et glass mot det).

Barn under to år har færre typiske symptomer og funn. De har ofte redusert bevissthet, uttalt slapphet, irritabilitet, brekninger og eventuelt hudblødninger.

Ved mistanke om hjernehinnebetennelse skal vedkommende innlegges sykehus så raskt som mulig for videre utredning.

Sykdommer som barn normalt er vaksinert for gjennom barnevaksinasjonsprogrammet

Kikhoste

Kikhoste er en alvorlig barnesykdom dersom den rammer små barn under 1 år hvor barnet får lange og intense hosteanfall som avsluttes med en karakteristisk "kikende" hoste. Hosten kommer spesielt om natten. Mot slutten av anfallene kan barnet kaste opp.

De siste årene har man hatt en økt forekomst som følge av at færre foreldre lar sine barn bli vaksinert og fordi effekten av vaksinen etter hvert er liten hos voksne som ikke har fått en påfyllingsdose siden de var barn.

Gå i barnehage? Barna kan vanligvis gå i barnehage 5 dager etter at behandling med antibiotika er startet dersom allmenntilstanden ellers tillater det.

Meslinger

Sykdommen begynner med rennende nese og øyne, hoste, feber (opp mot 40° C) og kraftig sykdomsfølelse. Inne i munnen, på innsiden av kinnet, kommer det fram små, hvite flekker (koplikske flekker). Flekkene forsvinner når hudutslettet kommer til syne. Tre til fem dager etter at sykdommen begynte, stiger feberen på nytt, og meslingutslettet blir synlig. Prikkene er intenst røde, og flyter etter hvert sammen.

Kontakt lege ved mistanke om meslinger. Dersom noen får meslinger i Norge varsles helsemyndighetene samme dag for å iverksette smitteverntiltak - dette for å hindre at sykdommen sprer seg.

Røde hunder

Barnesykdom med utslett og feber som forårsakes av rubellaviruset. Det tar mellom to og tre uker fra man smittes, til sykdommen bryter ut. Når sykdommen bryter ut, får barnet gjerne lett feber samtidig som et småflekket utslett oppstår. Utslettet starter som regel i ansiktet og sprer seg i løpet av et par dager til bryst, rygg, armer og ben. Utslettet er lyserødt, og flekkene er et par millimeter i diameter. Utslettet forsvinner oftest i løpet av få dager.

Lymfeknutene på halsen, i nakken og bak ørene er vanligvis hovne og noe ømme. Det er ikke uvanlig med forbigående leddbetennelse under sykdommen.

Røde hunder er vanligvis ikke farlig, men man skal unngå at barnet er i kontakt med gravide da det kan være skadelig for fosteret.

Gå i barnehage? Smittefaren er nokså stor og barnet skal holdes hjemme fra barnehagen til utslettene har bleknet.

Kusma

Dette er en barnesykdom uten utslett. Forårsakes av et virus som medfører en infeksjon, hovedsaklig i spyttkjertler. Den gir feber og hovne ørespyttkjertler. Det vaksineres mot sykdommen i barnevaksinasjonsprogrammet.

Gå i barnehage? Barnet skal holdes hjemme til det er feberfritt og hevelsen er gått ned.